

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házas hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását vagy megőrséere nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A polgári iskola reformja.

(—a.) Közoktatás ügyünk agilis vezetője Zichy János gróf sürűen felszólal tárcája költségvetésének tárgyalásánál s új és új irányeszméket vet felszínre a most, kivételesen, elég tárgyilagos vita folyamán.

A közoktatási miniszternek egyik új eszméje, melynek megvalósítására törekszik a polgári iskola reformja.

Bizony nagyon is ideje már, hogy ezzel komolyan foglalkozzék közoktatási kormányunk. A polgári iskola így amint van, tovább már nem maradhat, mert nincs annak semmi gyakorlati célja, rendeltetése.

A polgári iskola tulajdonképpen törvényeink szerint népiskola lenne, de tényleg ahogy van, sem népiskola, sem középiskola, sem szakiskola. Ez az iskola tanítványainak semmiféle képesítést nem ad. Aki elvégzi a négy osztályt, — ennyi van minden polgári iskolánál, a vidéken kivétel nélkül, bár papiroson 7 osztálynak kellene lennie, — aki tehát elvégzi ezt a négy osztályt, az mehet ha tovább akar és tud tanulni, tanítóképezdebe, hadapródiskolába, vagy felső ipariskolába. Ez utóbbi ugyan kevés van az országban

és az ipar mai fejlettsége mellett még alig fizeti ki magát a költség és fáradság, mellyel annak végzése jár. Tanítónak ma már igen kevesen mennek, bizonyára a csekély fizetés miatt. Ma már minden tanítóképezde mellett internátus van igen sok ingyenes helyvel és nagyon olcsó élelmezési díjjal, mégis mindenütt megcsappant a jelentkezők száma még az állami intézetekben is. A hadapródiskolákban szintén leszállították a növendékek létszámát a felére.

Mindennek dacára mégis csak úgy özőnlenek a tanulók a polgári iskolákba, úgy hogy ezek fentartóik minden áldozatkészsége mellett sem képesek befogadni a jelentkezőket. Például itt Nagyváradon az őszön megnyitott már a polgári fiúiskolának a negyedik párhuzamos osztálya is, valamint már A. B. C. D. osztályok, mégis kimaradtak vagy negyvenen.

Hová mennek hát onnét a tanulók? A legtöbben közülük nem végeznek csak egy-két osztályt. Csak azért járják őket oda szüleik, mert az elemi iskolának városhelyeken teljesen felesleges és céltalan V. VI. osztályába jártni nem akarják, ipari pályára még nem adhatják őket, másrészt pedig iskoláztatni még kötelesek azokat, mert tanköteles korban vannak,

így aztán küldik a legolcsóbb és legkevesebb tanulással járó iskolába, a polgári iskolába.

Akik pedig mégis végig kinlódják a polgári iskola négy osztályát, azok mennek napidijának vagy legjobb esetben altiszt gyakornoknak a vasúthoz és postához, a legtöbben pedig szaporítják a proletárok számát.

Még a tanárok is tulajdonképpen nem tanárok, hanem törvény szerint csak felső népiskolai tanítók ennél az intézetnél. — Ezek a »tanárok« az egyetemet csak úgy kívülről ismerik, az utóbbi évek óta mint rendkívüli hallgatók járnak oda néhány órára, érettségi vizsgálatuk sincs, egyetemi képesítést sem szereznek maguknak. Hát bizony így ez az iskola nem maradhat, ezért kár a rengeteg sok kiadást fizetni, amivel ezeknek fentartása jár.

Legfőbb ideje már, hogy ezeknek reformálásával foglalkozzék közoktatásügyi kormányunk. Helyesen teszi Zichy miniszter, hogy a kezébe veszi ezt a dolgot és még helyesebben teszi, hogy ezt a reformot olyan módon akarja végrehajtani, amely közelebb fogja vinni a polgári iskolát a gyakorlati élethez. Ez a fődolog. Ha ez a kilátásba helyezett reform

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az öltöny.

Irtja: Jean Freffor.

Öt óra, Duval ur a villásreggeli után ment el hazulról, hogy egy üzleti ügyet elintézzon, amely legkésőbb másfél órát igényel. Ünépélyes ígérete dacára azonban, csak négy óra múlva jön haza, Madame, aki a legkalandosabb gondolatokat tápálta hosszú elmaradása miatt, a lehető legrosszabb kedvben fogadja.

Duval (ugy tesz, mintha ezt nem venné észre): Ah! (leül). Kissé soká maradtam el.

Az asszony (csipősen): Kis-sé! Kissé soká! Nem tudom ugyan, hogy hol voltál, de mindenesetre nem unatkozhattál!

Duval: Nem unatkoztam, de nem is mulattam. A szabók nem tartóznak a nagyon érdekes emberek közé.

Az asszony (elcsodálkozva): A szabók? Szabóval volt üzleti dolgod? Azt hittem, hogy az ügyvédednél voltál?

Duval: Ott is voltam. De miután tíz perc alatt végeztem vele, felhasználtam az alkalmat és felkerestem M ligruszt. Eppen azon a vidéken jártam és így megakarítottam az utat.

Az asszony (szkeptikusan): Engedelmeddel megjegyzem, hogy egy örökkévalóságig időztél M ligrusznál! Mit meséltél neki, érdekeset?!

Duval: Semmit. De... a... a minták megtekintése... kiválasztása... mértékvétel... mindez időt igényel. Azután meg, mindig megkínál valami frissítővel. Mindig más megízlelni valója van a fickónak! Ma finom vörös borral kínált meg... melleleg megjegyzem hogy kitűnő bor volt...

Az asszony (vállvonogatva): Igazán?! Természetesen megint gyomorégésed lesz! Minő célja van annak, hogy itthon vizet iszol az ebédek alkalmával, máshol meg habzsolod az alkoholt...

Duval: Ugyan! Egy kis pohárral...

Az asszony (közbeváág ridegen): De mondd csak kérlek: Mértékvétel — mintamegtekintés — kinek? Csak nem neked?

Duval (tréfát kísérel meg): Miért ne magamnak? Csak nem gondolod, hogy mások részére választok ki öltönyöket?

Az asszony (támadásra készen): Tehát megint rendeltél öltönyt?

Duval (könnyed ironiával): Istenem! Hát igen... Utcai öltönyt. De csak egyet!

Az asszony: Csak egyet? Ezt rosszul tetted! Rögtön féltucatot kellett volna meg-

rendelni. Akkor aztán esodáikozni méltóztatik, hogy nem takaríthatunk semmit!

Duval: Bocsnatot kérek! Sohse kívántam, hogy a ruhákon takarítsunk! (Kézbe fogja a kabátja kibajtását és dühösen ráncigálja): Három éve viselem ezt a ruhát!

Az asszony: Hát a szürke ruhád?

Duval: Tán világos öltönyben járkáljak ebben a poccsék időben?

Az asszony: Es a fekete öltönyöd?

Duval: Oh! Az kifogástalan! Ugy fénylik, mint a legszebb tükör! Az utcákon utánam járnak a hölgyek, hogy a hátamon nézzék meg, rendben van-e a ruhájuk!

Az asszony (gyorsan): Ezt hogyan láthatod, ha mögötted járnak?

Duval (zavartan): H t... hát sejtem.

Az asszony: Kitogásod az van windig. (Sóhaj): Még akkor is, ha elpazarlod a pénzt!

Duval (emelkedett hangon): Pazarlásnak minősíted azt, amikor valaki a legszükségesebbet szerzi be?

Az asszony: A legszükségesebbet? Neked természetesen minden szükséges! De amikor a feleségedről van szó, oh! az egészen más dolog! Az én részemre minden fölösleges!

Duval (még mindig tréfára akarja terelni az ügyet és egy kuplét füttyörészget):

Az asszony (dühösen): Milyen kedves! Es

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyváradí temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos.**

sok újabb áldozatot fog is követelni az országtól, meg kell azt hozni és meg is éri azt, ha csakugyan eléri a kitűzött célt, ennek a jobb sorsra érdemes iskolának a gyakorlati életbe való bekapcsolását.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 22.

Elnök **Návay** Lajos. Az elnöki előterjesztés után

Barabás tiltakozása.

Barabás Béla szólal fel személyes kérdésben és kijelenti, hogy a napló tanulsága szerint a tegnapi ülésen **Kubinyi Géza** feléje fordulva azt kiáltotta, hogy »hát a talpával mi lesz? Nem tudja tényleg megtörtént-e a jelzett közbeszólás, ha igen, úgy kénytelen az ellen a legerélyesebben tiltakozni, mert az említett talpa ügyében **Kossuth** és **Szterényi** már indított egy sajtópórt, amelyben ő mint tanu szerepelt s a tárgyaláson beigazolódott az ő ártatlansága is. A leghatározottabban visszautasít tehát minden olyan insinuációt, amely az ő egyéni tisztessége ellen irányul. (Helyeslés a baloldalon.)

Zichy János gróf kultuszminiszter terjeszti be ezután a József műegyetemről szóló jelentését, s kéri annak a képviselők között való szétosztását.

Ezután rátért a Ház

a kultusztárca

általános tárgyalásának folytatására, s miután több szónok nem volt, elnök a vitát bezárta és föltette a kérdést, hogy elfogadják-e a Ház a közoktatásügyi javaslatot? A Ház a javaslatot általánosságban megszavazta. A részletes tárgyalás során az új egyetemek tételénél

Bakonyi Samu szólal fel és a kultusz miniszternek hálaát fejezi ki a Debrecenben felállított egyetemért. Igaz ugyan, hogy bizonyos fokú izgatottságot kellett, hogy a javaslat nem eléggé világosan fejezte ki vajjon teljes egyetem állíttatik-e fel, vagy csak hiányos. A szóelő debreceni kollegáival együtt felkereste a kultuszminisztert, aki kijelen-

tette előttük, hogy ő amikor a javaslatot benyújtotta, csakis teljes egyetem felállításra gondolt. Megemlíti ezután, mennyire fontos, hogy Debrecenben orvosi fakultás is állíttassék fel. A népszaporodás ugyanis örvendetes módon föllandult a nagy magyar földön, s orvosok nagyon csekély számmal vannak az egész környéken

Kéri ezután a Házat, hogy a benyújtott törvényjavaslatot minden pártpolitikai szempont félretételével mentől hamarabb szavazza meg a Ház, hogy Debrecen városa idejében megtehesse a szükséges intézkedéseket. (Általános helyeslés.)

A középiskolák tételénél

Hock János szólal fel s kéri a minisztert, hogy tovább már ne szaporítsa a középiskolákat, inkább minőségben fejlessze. Szakembertől hallotta, hogy a középiskolák rövidesen csődöt mondanak. A gyermeknevelés magasabb kérdésével foglalkozik ezután és sajnálja, hogy a modern gondolkodásokat már a gyermekek lelkébe is bele ojtják, holott helyesebb volna, ha mint a múltban az egységes magyar nemzeti állam gondolatát és az Isten és a vallás szeretetét plántálnák át a gyermekek lelkébe. Kritizálja a fővárosban nagyon is túlszaporodott mozik előadásait s nagyon helytelennek tartja, hogy erkölcstelen és idegizgató dolgokat a gyermekeknek is mutogatják. Kormányintézkedést kér arra, hogy utasítsanak a moziutalajdonosok, hogy ilyen irányú darabokat a gyermekeknek mutogatni ne legyen szabad, ellenben állítsanak fel a kormány az iskolákban olyan bioskoppokat, ahol természetrajzi és történelmi dolgokat mutatnak be, ami által a gyermekek tanulnak is, így erkölcsi neveletésük sokkal könnyebb lesz. Megemlíti, hogy a felsőbb iskolákban idegen nyelveket is tanítanak. Szükségessé tartaná, ha ezeket a nyelveket ne csak úgy tanítanák az ifjúsággal, hogy csak fordítani tudjanak, hanem gyakorlatilag is tanítsák, hogy az életben is hasznát vehessék. Befejezve a középiskolákról mondott filippikáját, még csak egyet kíván megjegyezni. Még tizenhat évvel ezelőtt kért Kőbánya gimnáziumot, végre 1907-ben kapott egyet. Felkéri a minisztert, nézze meg személyesen az iskolát s akkor azt fogja mondani, hogy az valóságos kulturbotrány, amilyen botrányos ennek a gimnáziumnak az elhelyezése. (Helyeslés a baloldalon.)

Zichy János gróf kultuszminiszter szólal fel ezután s foglalkozik Hocknak a beszédével

s azokat nagyobb részben magáévá teszi. (Helyeslés.)

Zichy János beszéde folytatásában kijelenti, hogy a jövőben állami internátusokat is fog felállítani.

A Ház a tételt elfogadja.

Kubinyi Géza személyes kérdésben szólal fel.

Somsits Tihámér gróf a tanítóképzők reformját sürgeti és kifogásolja, hogy kiakarják venni a tanfelügyelőség hatásköréből a képzők ellenszenvét.

Zichy János: A tanítóképzők reformja készülőben van és megnyugtatóan kijelenti, hogy az ellenőrzési jogot nem veszik ki a tanfelügyelőség hatásköréből.

Ezután 5 perc szünetet ad az elnök.

Szünet után

Hock János a népiskolák túlszaporulását kifogásolja. A tanítószolgálat fizetésjavítását sürgeti. Határozati javaslatot nyújt be a fizetésjavítás sürgetésére vonatkozólag és indítványozza, hogy a tanítók 1912-ben családi pótlékot kapjanak.

Zichy János: A tanítók fizetésjavítása készülőben van. A megoldásban a felekezeti tanítók és az állami tanítók fizetése közötti differenciák kieszenek egyenlítőre.

A Ház a tételt elfogadta.

A felekezeti iskolák segélyezésénél **Bakonyi** Samu szólal fel. **Polónyi** Géza beszéde reflektál. Felekezeti türelmetlenségről beszél és az ő felesége is zsidó.

Polónyi Géza: Ez disznóság. Családi ügyeket szemtelenség a parlamentben megbolygatni.

Elnök: Polónyit rendre utasítja.

A tételt elfogadja a Ház.

Ezután a vitát berekesztik.

Az elnök bejelenti, hogy a költségvetés részleteiben is megszavazta a Ház.

Az ülés vége 2 órakor.

A főrendiház ülése. A főrendiház ma délután 5 órakor tartott ülést, melyen az elnök elparentálta az elhunyt főrendi tagokat. Az ülésen az indemnitási tárgyalták és azt elfogadták.

mily kényelmes! Sajnos azonban, hogy a butaságaid mitsem változtatnak a szomorú valóságodon!

És egészen jól tudod, hogy igazam van! Csak meglásd valamit egy kirakatban, ami megtetszik neked, rögtön, mindenáron, szükség van rá! Akármít is kívánsz magadnak, az föltétlenül szükséges is! (bánatosan) Nem tartozol azon emberek közé, akik letudják küzdeni szeszélyeiket! De ha más csak egyszer is kinyitja a száját, akkor...

Duval (ironikusan): Más... az te volnál?

Az asszony: Igenis uram. En volnék, aki remeg, ha meggondolja.

Duval: Szegényke!

Az asszony (folytatja): Aki elrémül, ha arra gondol, hogy megkérjen.

Duval (hidegen): Egy negyven frankos kalap vételére!

Az asszony (fulladozik a megbotrányozástól): Oh!

Duval (haragosan): Tán nem igaz? Nem fizettem negyven frankot a...?

Az asszony (gunyos nevetéssel): Hogyan! Ezt amugy is tudtam! Megesküdtem volna rá, hogy újra felmelegited azt a régi históriát egy rongyos kalap miatt.

Duval: Bocsnatot kérek! Miféle kalapról beszélsz? Az utolsóról? Hát az utolsóelőtti? És a többi? Ezekről megfeledekezelt! Százfrankos szalmakalap! (felugrik): száz frank! Ennyi pénzért tiz kalapot veszek magamnak! Legalább is! Az öltönyöm nem kerül 100 frankba és

még akkor is viselem majd, amikor te már a cselédünknak ajándékoztad el a kalapodat. Igazán megfizetetlenek a te kalapjaid! (a tükrör elé lép, megfenyegeti öklével képét és dühösen beszél hozzá): Egoista! Undok egoista! Aljas fősvény! Hogyan vetemedhetsz arra, hogy kilencven frankért öltönyt rendelj magadnak? Kilencven frank! — miközben szegény feleségednek, szegény, sajnálatra méltó mártirnak, még kabátja sincs, hogy...

Az asszony (közbevág): Ezt nem mondtam!

Duval: De kellett volna, mert erre gondoltál. Aztán, tudod, vannak dolgok, amiket a férj előtt nem lehet elégszer ismételni, főleg olyan férjnek, aki e tekintetben nagyot hall, úgy mint én.

En avent! Kezdjél bele a régi nótába!

Az asszony (méltósággal): Készen vagy?

Duval (gunyosan nevet): Hogy befejeztem-e? Hiszen te vigasztalan lennél, ha ily gyorsan végeznék! Azt mondtad, rémület fog el, ha arra gondolsz, hogy kívánságodat terjeszd elé! Nem-e a kötelességem, — ha csak nem akarok szivtelen, lelketlen zsarnoknak látszani, — hogy eltaláljam a kívánságaidat? De miért vagy oly félénk? Az ördögbe, — hét évi házasság után már nincsen helyén az efféle félénkség! Kövesd a példámat! Tán én, gondolok takarékosra? Nyisd ki hát előttem a szivedet és a ruhásszekrényedet! Esőben is a szekrényt! Fogadok, hogy üres, teljesen üres! Nincs mit fölvenned... Nekem legalább van egy szürke öltönyöm, amint ezt, nagyon helye-

sen, megjegyezted. Van azonkívül egy fekete öltönyöm! E kettő és a ma rendelt is! El vagyok látva. De te? Nincsen szoknyád, ugye, se bluzod? Tán már kalapod sincsen? Hiszen a divat változó! Sőt tulgyorsan változik!

Az asszony (a cipő orrával dobol valami marso): Csak folytasd én nem felelek neked.

Duval (kiabál): Oh! Eitől nem félek! Esküszöm, hogy csöpp gondot sem okoz neked! Ha nem felelsz ma, majd felelsz rá holnap vagy holnapután, felszólítás nélkül is. Majd találkozik rá alkalom. Ha nem találkoznék, majd rögtönözöl egyet. P. o. nem volna alkalmas a színházi trükk?

Az asszony (értelmetlenül): A színházi trükk?

Duval (csufolódva): Már nem emlékszel! Neveltség! Gondolkozz csak kissé! Igazán nem? Na, amikor elhoztam azt a két földszinti jegyet, amiket **Duhome** adott a szindarabjának bemutatására. Hiszen még nem is olyan régen történt! Csak egy hónapja! (Utánozza a feleségét): Egy premióre?! Hja kedvesem, erre egyedül kell elmenned. Nem mehetek veled. Jól tudod, hogy nincsen ruhám. A selyem bluzom már nem divatos. Na, hát emlékszel-e végre?

Az asszony (felugrik): Ez már mégis sok! Nem volt-e akkor igazam. Nem mondtad magad is akkor, hogy már nem vehetem.

Duval (apatikus kémozdulattal): És mit jelent ez? Ez csak azt jelenti, hogy nem kieméled a dolgaidat igenis, hogy mindent elhordasz! Olyanok vagytok, mint a gyermekek!

Kétszázalék pótdó leszállítás.

A város költségvetése a pénzügyi bizottságban.

Három napi tanácskozás után tegnap végre befejezte a pénzügyi szakbizottság Nagyváradi város 1912. évi költségvetését.

A tanácskozás eredménye, hogy a szakbizottság nem csak a javasolt 2 százalékos csatornázási pótdó emelést ejtette el, hanem az eddigi 2 százalékos is törölte hosszú csatornázás után.

Természetesen a tanács tagjai védtek erősen az eredeti javaslatot, sőt már abba is belementek volna, hogy az emelés maradjon el, de a bizottság többsége, különösen dr. Adorján Emil erősen kitartott az egész csatornázási pótdó törlése mellett. Hét szóval hat szó ellen a 4 százalékos törlését fogadták el. Helyes. De hogyan fogják adó nélkül elkészíteni és üzemben tartani a csatornákat?

A tegnapi tanácskozásról a következőket írjuk:

Az ülésen Rimler Károly polgármester elnökölt. A bizottság tagjai nagy számmal voltak jelen.

Az ülés megnyitása után Fried Ferenc kérdést tett Kolozsvári-utca kövezése tárgyában, mire Rimler Károly polgármester kijelentette, hogy a kövezési programban legelső sorban Kolozsvári-utca uttestét kövezzék ki, igen erős kockakövel.

Balogh Döme kifogásolja, hogy a csatorna elkészítés után az utcákat a vállalat nem helyezi járható állapotba s így majd ez utcák burkolása a szerződés ellenére a város nyakába szakad.

Köszeghy József felemlíti, hogy a mérnöki hivatal fejhatalmazást kért a tanácstól, miszerint ahol nagyon sürgős a megrongált uttest helyrehozása, a város azt a vállalat terhére elkészíthesse.

Dr. Moskovits József rámutat azokra a tarthatatlan állapotokra, amelyek a beboltolt Pece melletti utcákon találhatók. Pocsolya, sár borít mindent s a teherforgalom csak kölcsönkért lovak segítségével tartható fenn, mert a kocsik elakadnak. Ez igazán talánság a polgárokkal szemben. Ahol még nem lehet bur-

kolni, legalább kavicsot hordjanak oda az utakra.

Köszeghy József türelmet kér, mert ezek csak ideiglenes állapotok, s a végleges rendezéssel majd megszűnnek.

Rimler Károly polgármester elismeri ezen állapotok tarthatatlanságát s költségkímélés nélkül segítenek a bajokon.

Ezután az alapok költségvetésének bevételeire tértek át.

Balogh Döme úgy értesült, hogy a városi panama a Bottó főiskola alapot is érintette. Kérde, mennyi az az összeg?

Szűcs Géza kijelenti, hogy a legutóbbi városi panamából 640 korona kár érte a Bottó-alapot.

Az alapok és alapítványok tételeit elfogadták, csupán

a csatornázási alapnál

volt nagyobb vita. A tanács ugyanis az eddigi 2 százalékos csatornázási pótdót 4 százalékra javasolta felemelni.

Dr. Adorján Emil a javaslatot ellenzi. A javaslat szerint fizetni kell a házigazdáknak 3 százalékos csatornázási díjat a polgárságnak 4 százalékos csatornázási pótdót. Erre az emelésre nincs szükség. A városnál az az elv, hogy új adókat kell felvenni, ha nem szükséges is. Az eddigi 2 százalékra sem volt szükség, hiszen azt nem tudták elkölteni s most ismét e címen 53000 korona van felvéve. A közgyűlésen akta szerint kívánja igazolni, hogy mennyit fizettek már ki csatornázásra. Képtelenségnek tartja, hogy az 500.000 koronából épített csatorna csak 19000 koronát jövedelmezne. Igazolva van, hogy az eddigi 2 százalékra sincs szükség s így a 4 százalékra sem lesz. Ha deficit áll elő, lesz mód azt pótolni. Mivel nem indukolt a felemelés, indítványozza, hogy az egész 4 százalékos töröljék. Vaktában nem szavaz meg új terhet.

Dr. Popper Akos úgy látja, hogy a kölcsön annuitására felvett 30.000 koronára egészben nem lesz szükség, mert azt nem kell egészben kifizetni. Így 24.000 koronát lehet törölni s a megfelelő 2 százalékos új pótdót ejtsék el és csak az eddigi 2 százalékos maradjon.

Szűcs Géza felvilágosítás után

Balogh Döme Adorján indítványa mellett érvelt.

Bordé Ferenc ott látja a hibát, hogy a kölcsön tőkéhez a kamatokat nem csatol-

ták. Ezzel a 2 százalékos emelést ellehet osztalni.

Lukács Ödön lehetetlennek tartja, hogy az üzemi kiadásokat is a kölcsönből fedezzék, mert ebből nagy deficit lenne s akkor egyszerre nagyobb pótdót kellene kivetni majd.

Dr. Adorján Emil újból rámutat, hogy az eddigi 2 százalékos pótdó is felesleges volt. Az új csatornákra felvett 500.000 koronát nem fizetik mind ki az év folyamán s annak egy részét a következő évre át lehet vinni s 1913-ban gondoskodnak annak fedezéséről. Most azonban a 4 százalékos megszavazása sőtétbe ugrás volna, amint az volt a 2 százalékos megszavazása is a múlt évben.

Rimler Károly utal arra, hogy napokig tárgyalta a tanács a kérdést s átvizsgálták, mit szavaztak meg s mi van végrehajtva abból, így jött a 4 százalékos pótdó szükségére. A jövő évi csatornázási programot még nem állapították meg, pedig a csatornázást folytatni kell.

Dr. Adorján Emil kimutatja, hogy ha a 95.309 koronára felvett csatornázási jövedelmet 23.000 kononával emelik s ha ehhez hozzáveszik s törlik a Popper Akos által feleslegesen beigazolt 30.000 koronát, a régi 2 százalékra sem lesz szükség s így a felvett 4 százalékos egészen törölhetik.

A szakbizottság ezután 7 szóval, 6 ellenében a 4 százalékos csatornázási pótdót törölte, dr. Adorján Emil indítványa értelmében.

Ezzel a költségvetés egészen letárgyalva lévén, azt 15 napi közzemlére teszik ki s a közgyűlést megelőző 5 napig a felszólamlások beadhatók az ellen.

Ezután a közpénzek elhelyezésére akként határoztak, hogy az eddigieken kívül az Agrár-banknál is helyez el közpénzt a város.

A polgármester indítványára kimondották, hogy a közpénzeket azon kikötéssel helyezik el a pénzügyintézetekben, hogy a kifizetéseket és betétek átvételét, a pénzügyintézetek a városi pénztárban kötelesek eszközölni.

* **Előléptetés a püspökségi tisztikarban.** Gróf Széchenyi Miklós megyés püspök Kadoss Kálmán erdőgyakornokot, okleveles erdőmérnököt, a püspökségi tisztikar kiváló képzettségű és szorgalmu fiatal tagját erdőszelvéltté nevezte ki.

FLEGMAN

új áruházat
megnyitotta,

melynek megtekintésére a
n. é. közönséget tisztelettel meghívja.

13 K 50

13 K 50

Urak figyelmébe!

„THE ROOSEWELT SCHOE”

férfi box fűzős, gombos, rendes
vagy amerikai alakban

kitűnő minőségű

Goodyear welt készítés

13 korona 50 fillér

kapható. — Egyedüli raktár

REICHARD áruhaza

ezégnél.

13 K 50

13 K 50

Amikor új ruhátok van, naponta kimentek benne, hiúságból, tetszeni vágytok, azt akarjátok, hogy megcsodáljanak és, hogy a kedves barátnők pukkadjanak...

Az asszony: En igazán sokat járok ki!

Duval (ordít): Legalább hatszor hetenkint és mindig en plein parade, mintha legalább is a szultán akarnád elcsábítani! Gyalázat, tisztára gyalázat! Különbben is akár sétálsz, akár nem, az mindegy. Akármítéle jöttment piperkőc látogat el hozzád, a kedvéért tetőtől talpig felcicomázod magadat szallagokkal, fodrokkal, csipkével és ékszerrel. És mindezt csak azért, hogy elkápráztasd az embereket.

Az asszony (nyugodtan): Istenem! Milyen izléstelen vagy kedvesem. Elkápráztatom az embereket!

Duval: Hát nem azért? Annál rosszabb. Akkor hát azért teszed, hogy kurizáljanak neked!

Az asszony: Hozz kurizáljanak a barátid, ugye? (határozottan): Rendszerben van kedvesem! Megesküszöm, hogy e szemrehányást a jövőben nem fogod megtehenni! Mától fogva, láthatatlan leszel, ha az urak közül valamelyik idejön, vagy még jobban lesz, ha elfogadom, — ebben a gyönyörű pongyolában! Ez, reményem, nem tettünkre? Vegeladáson vettem, tízenöt frankba került! A szallagjaimat, a fodraimat, csipkémet és ékszeremet a barátnőim részére tartgatom, ez u. Igy fele kiadásom lesz, mint eddig, s t. ennél fogva, több öltönyt rendelhetek csak adnak.

Duval: Vegre újra megérkezünk szeren-

csészen az öltönyömmel. (Nézi az óráját) No, ha van hozzá való kedved, holnap folytatjuk a beszélgetést. Ma estére Duhomelt várom estebédre és ezért légy szives áttöltözködni!

Az asszony (kategorikusan): Nem.

Duval: Hogyan? Nem?

Az asszony: Nem!

Duval: Kérlek ne gyerekeskedjél! Menj és

Az asszony: Nem! A szobámban maradok, vagy pedig a barátodat így fogadom. A te anyagi helyzeted nem engedi meg nekem, hogy kidobjam a pénzt, csak azért, hogy az első jöttment piperkőc fogadására felcicomázzam magam!

Duval (a fejéhez kap): És mindez azért az egyetlen átkozott ruháért!

Az asszony (hanyagul): Azt gondoltam, hogy ma már nem beszélünk erről?

Duval (békeltetően): Menj kérlek, vedd fel a kék ruhádat.

Veszek majd ezért — igenis, veszek neked egy új kabátot!

Az asszony (hitetlenül): A te ígéreteid!

Duval: Becsület szavamra! (Hinthogy az asszony nem mozdul): Akarod a pénzt rögtön?

Az asszony (nirtelen sugárzó kedvben): Nem szükséges! Csak holnap kell, majd ha elhozzák!

Duval (értetlenül): Kit?

Az asszony (ártatlanul): Hát a kabátot! Már megrendeltem! (Nyakába ugrik az urának és hangosan kacag): Nagyon kapóra jött nekem, hogy öltönyt rendeltem magadnak, öregem!

UJDONSÁGOK.

* **A király jobban van.** A napokban riasztó hírek járták be a magyar sajtót: arról jöttek jelentések, hogy Magyarország királyának egészségi állapota megrendült, sőt a sorok közül az is kiolvasható volt, mintha aggodalomra lenne ok. Szerencsére a hírek túloztak: öfelségének muló hülésén kívül semmi komolyabb baja sem volt. Mint *teljesen megbízható forrásból*, közvetlenül Bécsből értesülünk, a király ma már határozottan jobban van s aggodalomra egyáltalán semmi ok sincs. Légcsőhurutot konstataáltak az orvosok, a mit különösen a kellemetlen esős idő rossz hatásának tudnak be, de tüdőbántalomról szó sincs. Mindezt megerősíti az a hír is, hogy a karácsonyi ünnepeket ezuttal is Mária Valéria és családja körében tölti királyunk.

* **Papszentelés.** A nagyvárad prem. rend legfiatalabb tagját *Kravjanszky* Miksa főgimnáziumi tanárt tegnap reggel szentelte áldozópappá gróf *Széchenyi* Miklós v. b. t. t. megyés püspök a püspöki rezidencia kápolnájában. Az ujmisés Eperjesen fogja a primiciáját tartani, Karácsony másodnapján s *Szilágyi* Dózsa lesz primiciái szónoka.

* **Felzólalás a megyei virilisek névsora ellen.** A vármegyei legtöbb adót fizetők névsorának összeállítása ellen tegnap Biharillyérről felszólamlást adott be *Sipos* János többed magával. A felszólaló kifogásolja a névsorban a báró *Willburg* Adolf örökösökét és kéri azok törlése mellett *Roxin* József odaváló gör. kel. lelkész felvételét.

* **Fizetésrendezés iránti mozgalom.** A városi tisztviselők egy része mozgalmat indított fizetésük s egyáltalán helyzetük javítása érdekében. Tegnapelőtt értekezletet tartottak, amelyben kifejtették, hogy az állami alkalmazottak újabb 30 százalékos drágasági pótlékban részesülnek, tehát a városi tisztviselők és összes alkalmazottak mozgalma is jogos, megfelelő fizetésjavítás céljából. Programmba vették továbbá a lakberek rendezését, mert a mai lakberek nem felelnek meg s viszonyoknak. A napidíjasok fizetése 4 koronán kezdődjék. Mivel pedig a fizetésrendezés még nem segít teljesen, mert igen sok tisztviselő tele van adóssággal, kéri, hogy a fizetésrendezéssel egyidőre a tisztviselők adósságait rendezzék a város közbejöttével. Az értekezlet egy bizottságot küldött ki *Juricskay* Barna, *Altnöder* Endre, *Jánossy* Gyula és *Balogh* Károly igazg. tanító személyében, azon megbízatással, hogy *Gerő* Armin főkapitányt és *Lukács* Odön tanácsnokot kérjék fel a mozgalom vezetésére. A deputáció meg is jelent *Gerő* főkapitánynál, aki jogosnak tartja a mozgalmat s ahoz csatlakozik. *Lukács* Odön szintén igazságosnak ismerte el a mozgalom célját, azonban mint előadó, vezető szerepet nem vállalhat, de azt támogatja. A mozgalmat bejelentik a polgármesternek s azután memorandumot dolgoznak ki s a törvényhatóság elé terjesztik kérelmüket.

* **Új Körös-híd a megyében.** A nagyvárad—belényes—vaskóbi törvényhatósági uton a Fekete Körös felett új híd van készülőben. Az új híd közigazgatási bejárását tegnap rendelte el a kereskedelmi miniszter, aki a hivatalos eljárás vezetésével a Magyar Folyam és Tengerhajózási társaságot bízta meg. A bejárás január 13-án lesz.

* **Poliklinika Nagyváradon.** Nagyvárad város közegészségi szakbizottsága tegnap délután tartott ülésében foglalkozott dr *Grósz* Menyhért indítványával, amely városi szegény betegek részére központi rendelő intézet felállítását célozza. A bemutatott memorandum szerint szükség van egy ilyen intézetre, amelynek célja, hogy poliklinikai jelleggel városi intézet lenne, hogy a szegény betegek részére specialisták is álljanak rendelkezésre s ahol a nagyon kifejlesztett diagnosztikát a város műsereivel eszközölnék. Fontos volna, hogy itt olyan műszerek is rendelkezésre álljanak, amelyeket különben csak specialisták szerezhetnek be. A város rendezne be egy központi ambulatoriumot, külön orvosi karral, teljes felszereléssel. Tervet is mutat be. A helyiségtől eltekintve, a felszerelés 9600 koronát, az évi fentartás, orvosokkal együtt 18860 koronát igényel. *Rimler* Károly kijelentette, hogy a miniszterrel is beszélt ez ügyben, aki kedvezőleg nyilatkozott a dologról s megígérte, hogy a maga részéről is felkarolja az intézetet, amely a vidéken az első lenne. Többek hozzászólása után elhatározták, hogy a nagy kérdés tanulmányozása céljából az elnök memorandumát kinyomatják és szétosztják a tagok között.

* **Szolgabírói áthelyezés.** Miskolczy Ferenc dr főispán *Ertsey* Ernő tb. szolgabíró Vaskóhórl Biharkeresztesre helyezte át.

* **Láng József igazolt városatyja.** Nagyvárad város igazoló választmánya tegnap délután tartotta meg a *Frankó* Endre elnök betegsége miatt elmaradt ülését, dr *Molnár* Imre jogtanár előklete alatt, akit a főispán ez alkalomra előkkeké kinevezett. Jelen voltak: *Szokoly* Tamás, dr *Adorján* Emil, dr. *Stokker* József, *Ullmann* Sándor és *Juricskay* Barna előadó. A kir. törvényszék tudatja a várossal, hogy *Teszler* Simon csődbe jutott. A törvény értelmében a virilisek közül törölték s helyette id. *Moskovits* Mórt vették be a jövő évi virilisek közé. Ezután a városatyja választásra került a sor. Itt *Láng* József 3 szótöbbséggel választott meg, *Szmaszenka* Ernővel szemben. Ezt 30 an megfélebbzték. A szakbizottság pontról-pontra tárgyalta a felebbezést s mivel annak egyetlen adatát sem látta beigazolvva, azt egyhangulag elutasította és *Láng* Józsefet 2 évre megválasztott törvényhatósági bizottsági tagnak jelentette ki. Az újvárosi választásnál *Zboray* Gyula, Váradvelencén pedig *Grósz* Béla megválasztását szintén igazolták.

* **A kamara értesítése.** Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy *Hegyközsátár* község előjárósága a *Hegyközsátár* községben építendő két istálló és mellék-helyiségeinek építési munkálataira pályázatot hirdet. Pályázati határidő: 1912. január hó 12., délután 5 óra. A pályázatra vonatkozó részletes feltételek a kamarai irodában a hivatalos órák alatt d. e. 8 órától délután 2 óráig megtekinthetők. Nagyvárad, 1911. december hó 21. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: *Huzella* Gyula, kir. keresk. tan. elnök. Dr. *Sarkadi* Lajos, titkár.

* **A tanácskozási ügyrend módosítása a városnál.** Nagyvárad városának tanácskozási ügyrendje módosítás alá kerül. Tegnap lett a módosítás beterjesztve, amelynek legsarkalatosabb pontja, hogy a várossal szerződéses viszonyban, perben, vagy vállalat; összeköttetésben, javadalmi bérleti viszonyban levő törvényhatósági bizottsági tagok a reájuk vonatkozó ügyek tárgyalásánál részt nem vehetnek. Tisztviselők, az ő ténykedésüket érintő ügyek tárgyalásához nemcsak nem szólhatnak

hanem a közgyűlésen is csak engedély alapján lehetnek jelen. El nem fogadott indítványok 6 hónapon belül meg nem ismételtetők, kivéven a városi tanács által tett indítványokat.

* **Áthelyezések a gyalogságnál.** A hivatalos lap mai száma közli: A honvédelmi miniszter rendeletével 1911. december 31. vel a következő közös tartalékos hadnagyok lettek a nagyvárad 4. honvédegyalozezred tartalékába áthelyezve: *Lippai* Péter 46., *Rusnyák* József a 60., *Rácz* Samu a 65., *Bokor* Jenő a 46., *Enkelhardt* Sándor az 50., *Fodor* Zsigmond a 68., *Gerson* Mátyás az 50., *Fejér* Jenő a 46., *Zoltán* Zsigmond a 60., *Szöts* András és *Görög* Imre a 48., *Bogdán* Rezső a 60., *Kormos* Manó a 37., *Salmen* Károly, *Pakucs* Béla és *Baráczy* Béla az 50., *Bauman* Arpád, *Senyei* Ferenc, dr *Palugyay* Ferenc és *Halász* Aladár a 68., *Málnási* Rezső a 29. és *Mailáth* Adolf a 81 gyalozezredtől.

* **Közgazdasági felolvasások.** A felső kereskedelmi iskolát végzett növendékek szövetsége, csütörtök délután tartotta meg első választmányi ülését *Schustek* Adolf felső kereskedelmi iskolai tanár előklete alatt, amelyen a tagok igen szép számmal jelentek meg. *A Heiser* Károly Nagyvárad Takarékpénztári tisztviselő lemondásával megüresedett titkári állás teendőinek ellátására *Rosenthal* József joghallgatót kérték fel. Majd néhány adminisztratív ügynek elintézése után az 1912-ik évi programnak megállapítására került a sor; s a választmánynak igen gazdag és életrevaló programot sikerült összeállítani, amelynek alapján teljes joggal remélhetjük, hogy ez az új egyesület a közgazdasági ismeretek terjesztése körül valóban hízagpótió hivatást fog teljesíteni. Hiszen Nagyvárad ma már elsőrangú kereskedelmi és ipari város, a közgazdasági tudomány mégis csak vendégként szerepel a felolvasások sorában. S ezért az egyesület főleg a kereskedelmi és iparpolitikai kérdések ismertetését tűzte ki célul. Legközelebb a következők fognak az egyesületben előadást tartani: *Dr Kovács* S. János: A kereskedő, mint kulturtényező. *Kerekes* Manó: A társadalmi fejlődés irányai. *Pálosy* Ferenc: A modern hírközlés eszközei. *Dr Endrei* Kálmán: Összehasonlító bank és börze politika. A magyar világherkedelem helyes politikája. *Schustek* Adolf: A revízió és angol revizori intézmény.

* **A villamosok karácsony-estéje.** A nagyvárad város vasut igazgatósága a következő értesítést adta ki: Ezuton értesítjük a t. utazó közönséget, hogy mint minden évben, ugy most is a karácsonyi ünnepek előestéjén folyó hó 24-én villamos kocsijaink este csak 6 óráig közlekednek. Egyben közöljük, hogy a téli időszak bekövetkeztével a Szt.-László-tér, Szacs vay-utca, Rhédey-kerti vonalunkon folyó hó 24-étől kezdve, kocsijainkat 10 percnként egyirányban, vagyis Kert-utca, Rhédey-kert Szacs vay utcán át fogjuk közlekedtetni. A Nagyvárad Városi Vasut üzletigazgatósága.

* **Szabadulni akar a bírói hivataltól.** *Pusztatold* községben a múlt héten tartották meg a bíró választást, mely alkalommal erős kapacitálás után *Bereczki* Ferencet választották meg. *Bereczki* már a választás alkalmával tiltakozott megválasztatása ellen, ezt azonban akkor nem vették figyelembe. Tegnap a bíró írásban adta be lemondását az alispánhoz és határozottan követeli a felmentését, mert ő nem hajlandó a bírói tisztséget viselni.

* **Csodaszép csemegeszőlő! Fajalmák! Oriási tiróli Maróni.** Kitűnő fehéres és piros hegyiborok, a bank-szőlőből, legolcsóbb árban kapható: *Mertz* Nándor csemege üzletében, Körös-utca. Telefon 448. szám.

x Itt a vadászat!! Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezz be szakembertől, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren később bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer-féle** fegyverek eredeti gyári árában árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADÁNYI JÓZSEF** puska-művesnél kaphatók eredeti árában. M. kir. löporáruda. Telephon 269. Nagyvárad Rákóczi-ut.,

x Karácsonyi!!! cukorka nagyvásár Aszódinál **Kossuth-utca**. Szaloncukrok, figurák, esilárok, diszek, ezer és ezer-féle édességek karácsonyfára nagyban és kicsinyben kaphatók lesznek. Nagyvárad, Sas-palota. **Telefon 635.** és **Cukorka királynál** Kert-utca országos híru karácsonyi cukorka vásár egyedül csak Aszódinál.

x Karácsonyi hétre nagy árleszállítás! Hogy igen tisztelt vevőimert olcsón és megelégedésre tudjam kiszolgálni, teljes kézimunka raktáram árát leszállítottam. Minden hölgy meggyőződhet, hogy ezen a karácsonyi héten diszpárnám, madeira himzéseim, kelina munkáim, gobelin munkáim mind tetemesen leszállított áron árusítom. S miután üzletem speciálisan csak kézimunka és rövidárukkal van felszerelve, oly dús raktárt tartok, mint bármely fővárosi hasonzerű üzlet, az árak azonban jóval méltányosabbak! Izlésem mindenkor elismerésre talált kézimunkáim megválogatásában. **Tátray Gusztáv** Rákóczi-ut 4.

x Csillár és fémáru gyártási telep: Nagyvárad Iroda s raktár Szt. János-u. 1. Bémer-tér 3. Telefon 556. Készítik a legizlésebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petroleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; **villamos motor, világítási** és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel **STERN ADOLF.** 33

x Karácsonyi és Újévi imakönyvek, ifjúsági iratok, mesés könyvek, képeskönyvek, levélpapírok nagy választékban érkeztek Benkő Arthur könyv- és papírkereskedésének Rákóczi-ut 54. szám. **TELEFON 870.**

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimmel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy

az őszi és téli szöveteim

megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyisintén az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik

Nagybecsü pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra házról szolgálók.

Telefon 11-41 Telefon 11-41

Tisztelettel értesitem Nagyvárad város és Biharmegye nagyrédmű közönségét, hogy az **1792-ik évben alapított**

ékszer-, arany- és ezüstmű üzletemet f. év december havában

teljesen **ujjonnan berendezve** s a legkényesebb igényeknek megfelelő áruval felszerelve

nyitom meg a Bémer-téren

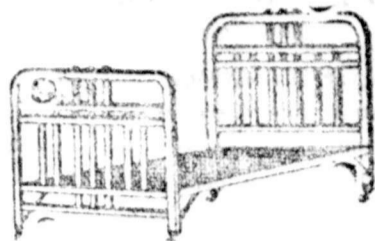
ujjonnan épülő özv. Kolosváry Sándorné házában. — Jutányos árak, szolid kiszolgálás, óriási választék. — Kérve a nagyrédmű közönség nagybecsü pártfogását. — Tisztelettel:

Kolosváry Sándor,

ékszerész, arany- és ezüstműves.

Ideiglenes helyiség Rákóczi-ut 5. Vaiszlovits-ház, az Orsolya zárda templomával szemben.

Vas és rezbutor

gyári raktári

Szokrénnyágy 3 matracca 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarniss 4 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca

10 sz. Telefón 636.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Dollárkirálynő.

Vasárnap délután félhelyárukkal: Arany ember, este: Szünet.

Hétfő délután: Iglói diákok, este: Avatlan Zuzsi.

Kedd délután: Eszemadta, este: Kis gróf.

Dollárkirálynő. Az idei szezon egyik legsikerültebb reprize, a »Dollárkirálynő«, a bájos muzsikájú operett kerül ma előadásra az új betanulás mellett. A főszerepeket F. Károlyi Leona, Zsigmondy Anna, Horváth Mici, Gózon és Miskey játsszák.

Karácsony a színházban. A színházi pénztár valóságos ostrom alatt áll, a közönség tömegesen kapkodja az ünnepi előadásokra a jegyeket. Karácsony két napján négy előadás lesz a színházban, hétfőn is, kedden is két két népszerű darabban szórakozhatik az ünnepi publikum. Mind a négy előadás bérletszünetben megy, ma déltől fogva a bérlet ki nem váltott helyeit is kiszolgáltatja a pénztár.

A kegyelmes ur. Guthy Soma új vigjátéka »A kegyelmes ur« foglalkoztatja most a színház művészi személyzetét. A kitűnő újdonság a fővárosban zajos tetszést aratott, a mozgókép bevonulása a színpadra olyan ötletes ujtás, ami nagyban fokozza a hatást, különösen, ha a szereplőket látja a közönség a film vásznán. »A kegyelmes ur« előreláthatólag kasszadarab lesz a Szigligeti színházban is. Ez ígérkezik a próbákból.

Aranyember — vasárnap délután.

Holnap, vasárnap délután Jókai Mór örökbecsü, szép drámája, az »Aranyember« kerül előadásra fél helyáru mellett. A karácsony előestéjén, holnap csak ez az egy előadás lesz, este szünetet tart a színház. Az »Aranyember« előadásához jegyek még válthatók ma délután és holnap délelőt a nappali pénztárnál.

S P O R T.

Birkózás és boxoló verseny. A N. A. C. birkózó szakosztálya tegnap este rendezte első háziversenyét, melyen a következők küzdöttek: Grünstein Béla, Weisz Sándor, Kovács László, Dajna János, Muháros József, Kohn Adolf, Grósz Lajos és Gelberg Jenő. Díjakat nyertek a könnyű súlycsoportban:

Dajna, Weisz és Kovács, a középsúlycsoportban: Kohn, Grósz és Gelberg. A verseny végeztével az Ori testvérek és Klein Albert győnyörű iskolabirkózást produkáltak, majd Jancsó Béla és Kovács László városunk első boxolói mutatták be ezt az érdekes amerikai sportot. — A pompás produkciót nagy tetszés kísérte a nézőközönség részéről, amely a tűzoltó laktanya nagytermét egészen megtöltötte. Az első verseny határozott sikerén felbuzdulva a klub két hét múlva nagyobb szabású birkózó versenyt fog rendezni. Addig is a training szorgalmasan folyik, a training estélyeket a nagy közönség is végig nézheti training jegy váltása ellenében.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Gárdonyi Géza köszönete. Gárdonyi Géza tegnap levelet intézett a Szigligeti-Társasághoz. A levélben igen meleg hangon köszöni meg a nagy író a társaság üdvözlését, melyely jubileuma alkalmából megtisztelték.

Képkiallítás a megyeházán. A vármegyeházán ma egy igen érdekes és értékes képkiallítás nyílik meg. **Rados Ernő** a fiatal festő gárda egyik tehetséges tagja 109 képből álló kiállítást rendez és ezt ma délelőt nyitja meg a közönség részére. Bír a kiállításra a mostani idő alkalmatlan, mindazonáltal a kiállítás anyagát tekintve azt hisszük, hogy látogatókban nem lesz hiány, Rados a fiatal festők közül Bodaár János, Szüle Péter, Török György, Rudnai Gyula, Telek Antal, Csuk Jenő, Kobor G. Henrik, Kron Jenő, Kron Béla képeiből is sokat hozott magával. A kiállítás anyagával legközelebb foglalkozunk érdemlegesen.

Jogász-Est A Jogászfújság ama nemes irányu mozgalma, hogy az Irgalmas-rend kórházában két kórágat állítson fel, általános symathiával találkozott. E humánus cél megvalósítása érdekében havonként irodalmi matinékat rendez, melyek közül az első ma, d. u. 5 órakor lesz az Akadémia disztermében. Ennek műsorából kiemeljük **Etsy Emilia** művésznő melodramáját, **Palánkay** Médiike prologját, **Angyal** Iluska zongora játékát, **Ocskay** énekszmát, **Scharff** Miksa és **Parll** József füttyszóloid, továbbá **Kertész-Csibő-Papp** **Lehoczky** zeneszámait és **Csuczor** Vince tárogató játékát. **Busta** Kornél felolvasást tart és **Mihovits** Ferenc szavalni fog.

Igazságszolgáltatás.

Hamis tanítói oklevél. **Fekete Sándor** tanító, kinek ügyét tegnap tárgyalta a nagyvárad kir. törvényszék büntető bírósága, bűnre vetemedett és tanítói oklevelet hamisított magának. **Fekete Sándor** Körösszegapátiban már néhány éve mint segédtanító működött. A nagy-körösi tanítóképzőben 3 évig tanult, tovább nem tudott tanulni, mert nem volt pénze és így nem szerezhette meg a tanítói oklevelet. Emiatt most az a veszedelem fenyegette, hogy ezt az állást elveszti, ami a végnomort jelentette volna a családos ember számára. Ezért azután tanítói oklevelet hamisított, azonban a pályázatnál rájöttek a hamisításra. A bíróság **Ember** Géza elnökletével tárgyalta az ügyet és a sok enyhítő körülmény figyelembe vételével a megtévedt tanítót 8 napi fogházra ítélte.

NYILTTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és díszüvegezési műintézete.
Üvegcsiszoló és tűkör árúgyár.
NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives
figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok díszüvegezések
készítésére, művészies és egyszerűbb
kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

Karácsonyi vásár!

Versenyen kívüli
olcsó árban kaphatók

órák és arany ékszerek

Szilágyi Géza és Tsa
ékszerésznél

Nagyvárad, Rakóci-ut 4.

Helyi és vidéki telefon 630.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése
Budapesten

A gabonafőzsdén tegnap lanyha volt az
irányzat. Készárú 10 fillérrel olcsóbb.

Határvidék szárlata:

Apr. lisi buza (1912)	— —	11-72
Apr. lisi roz	— —	10-26
Apr. lisi zab	— —	9-67
Májusi tengeri (1912)	— —	8-54

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiók-
jának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	848.—
Oszták hitelrészvény	— —	647.25
Jelzálogbank	— —	493.50
Leszármítoló és pénzváltó	— —	576.50
Salgótarjáni kőszén	— —	674.—
Rimamurányi vasmű	— —	675.—

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Írta: **Schmidt Amália.** — Fordította: **N. M.**
(Folytatás) 31

Helén visszahúzódott, s kezével intve szólt:
— Ez nem helyes, ez nem jól van, Miksa!
nem kellett volna eljőnöd, mert tudod, hogy a
grófné nincs itthon.

— Epen azért vagyok itt.

Az udvari-estélyen megmutattam magamat
s aztán idesiettem, mert tudtam, hogy ez va-
lószerűleg ismét sokáig az egyetlen óra, midőn
azon kísérletemet, hogy veled egyedül beszél-
hessek, meg nem hiúsíthatod.

Ha már hetek óta nem számíthatok ezen
estére, nem bírtam volna elviselni, hogy oly
természetellenes idegenséggel álljak veled
szemben; kényszerítettek volna, hogy hall-
gass meg, ha másképp nem, a grófné jelenléte-
ben is.

Helén nem válaszolt, bár Miksa feleltre
látszott várni; minthogy ez nem történt, szo-
morúan monná:

— Oh Helén! mily kegyetlen vagy te én
hozzám!

— Ah, Miksa, nem inkább te vagy e ke-
gyetlen irántam? — kérde Helén.

— Hogyan? Helén! Mit tettem én, hogy
e szemrehányást érdemeljem? Elfordultam-e
tőled, bár tudtam, hogy velem együtt minden
boldogságod odavész?

Előhalott voltam-e rád nézve, bár éreztem,
hogy ezáltal téged kétségbe ejtelek?

Es midőn ismét megtaláltál engem és én oly
közel voltam hozzád, hogy kezéd elérhettem,
hogy ajkam lehelletét érezhetted, elfordultam-e
ekkor tőled, hidegen, fagyosan, mint a gyü-
lölet vagy a közönyösség?

— Nem, Miksa, kedves Miksa! — mondá
a leány majdnem sírva, — te ezt nem tetted,
valóban nem.

De azt akarod mondani, hogy ezt én
tettem.

Es ugy is látszik.

— Es valóban nem ugy van-e?

(Folyt. köv)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez
NAGYVÁRAD, Perces-utca 9. szám.

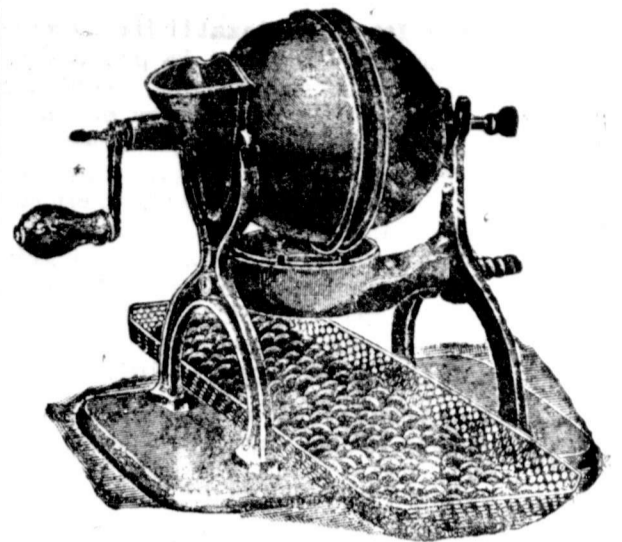
Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos lömegaruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Aszódi Mihály

Sas-palota Kossuth-utcai cukorka-
és csemege nagyáruházának:

jelentése

Karácsonyra

olcsó gyári árakkal,

mint tudnivaló dolog, Aszódi-cég ország-
ismert és egyik a legnagyobb, úgy árban,
mint választékban mélyen tisztelt vevő
közönség figyelmébe ajánlható cikkek:
Salon cukrok kilója 2 koronától. Mesés
csillár-dolgok 6 fillértől. Csokoládé alakok
6 fillértől. Megehető finom karamellek 2
fillértől. Díszdobozok, Bonbonok 50 fill-
értől. Remek játékok finom Bonbonok
töltve 20 fillértől kezdve beszerezhetők.

**Egyedüli lerakat. Gyermekek ked-
vence. Ezer és ezerféle díszdolgokkal
rendelkezik.**

Gyermekek ajándékba kapnak egy karácsonyi
szép krampuszt, **meglepő érdekes.**

**Karácsonyfák eredeti behozatala,
igen olcsó árak mellett.**

**Datolya, malaga, thea kenyér,
krach mandula, füge, olaszogyoró,
prunella, dió, kókusz dió, halkonser-
vek, szardiniák, theák, eredeti angol
rum stb.**

igazán meglepő olcsó árak
mellett szállít Vidéki csomagolás ingyen

Aszódi Mihály

trieszti kávé, thea közvetlen behozatali, cukorka és
déli gyümölcs nagykereskedő Kossuth utca Sas palota
„Cukorka Király“ Kert-utca.
Bethlehenben nincs szebb kará-
csony, mint Aszódinál Kossuth-u.
Telefon: Fő-üzlet 635. Fiók üzlet 1016.

A Biharmegyei Gazdák Áru- és
Hitelintézete r.-t. sertéshizláló
telepén

kövér sertések

naponként reggel 6 órától, d. u.
6 óráig egyenként is a

napi árakon kaphatók.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévay-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 » francia szájvíz	25 »	1 tégely Margit krém	40 »	1 Gillette utánzatú borotva készülék	1 » 50 »
1 » száj szagtalanító	50 »	1 » Diana krém	65 »	1 valódi serte hajkefe	70 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »	1 drb Dianna szappan	65 »	1 dublé bajuskefe	20 »
1 » Thymol »	20 »	1 dob Leichner puder	88 »	1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 » Stomatin	20 »	1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »	1 körömkefe	05 »
1 » tégely Othonin togapasztá	55 »	1 üveg amerikai petrol	50 »	1 surolókefe óriási	20 »
1 drb Odontin betét	85 »	1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »	1 surolókefe kisebb	10 »
1 üveg Pixavon	98 »	1 fekete champos	12 »	12 drb Royal angol cipő krém	96 »
1 üveg Bay Rum	85 »	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »	1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » Vera Viollette brillantin	80 »	3 drb francia ibolya szappan	50 »	1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » francia brillantin	15, 22, 35 »	1 » Kielhauser ibolya gycerin szappan	28 »	1 » Jurigatem Zománc	80 »
1 » folyékony brillantin	50 »	1 » Speick szappan	28 »	1 mtr vörös gumieső	60 »
1 » valódi dió olaj	15 »	1 » Windsor szappan	88 »	Egynegyed Ko Brunz watta	85 »
1 » » » kivonat	75 »	1 tubus kaloderma	28 »		
1 drb bajuszkötő	15, 20 85 »	1 » Beloderma kézfinomító	20 »		
		1 »vegtégely tejcrém	20 »		

805

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árákról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

A legújabb

alkalmi
cipők

kaphatók

MOSKOVITS FARKAS és T^{SA} rt.

Bémer-téri és Kossuth-utcai 5.

(Gyárépület) fiókjában. Telefon 687.

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskoreskedésében
Nagyvárad, Rákóci-ut. Minden vasárnap kirakat kiállítás.

Karácsonyi hétre nagy árleszállítás!

Hogy igen tisztelt vevőimet olcsón és megelégedésre tudjam kiszolgálni, teljes kézimunka raktáram árát **leszállítottam.**

Minden hölgy

meggyőződhet, hogy ezen a karácsonyi héten *diszpárnáim, madeira himzésem, kelina munkáim, gobelin munkáim mind tetemesen leszállított áron árusítom.* S miután üzletem speciálisan csak *kézimunka és rövidárúkkal van felszerelve*, oly dús raktárt tartok, mint bármely fővárosi hasonszerű üzlet, az árak azonban *jóval méltányosabbak!*

Izlésem mindenkor elismerésre talált kézimunkáim megválogatásában!

Tátray Gusztáv

Rákóczi-út 4.